

Hon som fick veta

Marina Kronkvist

Sofie Bilius

Till Ukko, Armas och Akim

Jag är ett år gammal och jag vet.

Jag vet att min mamma och min pappa reser sin väg snart. De dör.

Vad gör jag nu?

De skall dö. Jag skall leva. Jag vill leva starkt.

Tänk, vad jag vet.

Jag vet nu att vår tid tillsammans är så kort. Hur kan jag leva den?

Vad sa jag?

Jag måste lära mej att jag aldrig kan gå tillbaka. Jag ska vara här hela tiden, mitt i livet. Vart enda ord, var enda tanke, var enda rörelse och vart enda ljud ska vara nära mej.

Och vem skall jag vara nära?

Långt och djupt inne i mej finns den som jag skall vara nära. Just bortom hjärtat finns jag.

Nu vilar jag här vid hjärtat. Jag känner värme, ljus och stillhet. Jag vet att allt är rätt.

Världen är mat, kramar, sömn och klädbyten. Allt händer tillsammans med dem, med min mamma och min pappa.

Mammas hår doftar så gott. Vi skrattar när vi rullar runt på golvet. Pappa lyfter mej och håller mej upp och ner. Jag kiknar av skratt.

Vi vilar i varandras ögon.

Vem ska jag se in i sen? Vem ska se in i mej?

När jag tittar förbi mamma och pappa tycker jag att många människor inte ser varandra. Jag blir så rädd. Varför är det så? Vill de inte?

Jag vill inte tänka på det nu!

Men hur skall jag vara med mamma och pappa? Så länge de finns!

Nej! Jag kan inte andas. Det är för mycket att veta.

Jag vill ingenting! Jag är för liten!

Men jag måste. Om jag inte känner efter kan jag inte följa mitt hjärtas dröm.

Bara jag själv vet vad jag vill med hela hjärtat.

Mitt hjärtas dröm är jag.

Jag ser nu - mamma, pappa och jag kär-leker! Bara det är viktigt.

Kär-leken är min djupaste, min enda längtan. Hur skall jag klara mej sen?
Tar kär-lekarna slut? De får inte nånsin ta slut.

Mamma och pappa strålar ljus och värme. Nu är det så enkelt. Jag gassar
tillbaka.

Jag tindrar som en stjärna i min salighet.

Tillsammans lyser vi upp mörkret omkring oss.

Pappa, åk inte till jobbet. Mamma, stanna hemma med mej!

Döden kom. De försvann med döden.

Vad hände? Jag minns ingenting. Känns som om jag är inne i mammas mage igen. Inne i livmodern. Allt är dämpat. Alla är långt borta. Jag är skyddad.

I ett hus på den österbottniska slätten går en liten flicka omkring så tyst.
Hon tvättar en gammal kvinnas rygg i bastun. Den gamla kvinnan är hennes farmor.

Flickan tittar ofta på fotot av en ljus mamma och en mörk pappa. Hon säger att hon ska gifta sej med pappa.

Hon väntar att pappa ska komma fram ur skåpet eller under sängen eller bakom fåtöljen. Var har han gömt sej?

I huset finns en storebror med runda, bruna ögon. Han ser snäll ut, men med flickan bråkar han varje dag.

Flickan sitter långa stunder för sej själv. Tänker hon? Vad tänker hon hon på?

I skolan går läraren omkring och söker dagdrömmare. Flickan vill inte bli utpekad till en dagdrömmare.

Ingen ska få ta hennes drömmar.

Flickan skriver dagbok efter dagbok. Högerhandsboken. Vänsterhandsboken. Dagfördagboken. Drömboken. Böckerna ser henne. De talar med henne.

Hon tycker inte om att bli fotograferad. Hon är skygg. Hon syr. Hon målar. Hon gymnastiserar.

Vad ska hon göra efter gymnasiet? Hon med sina långa ben.

En ung man dansar med en ung kvinna. Han kramar henne. Är flickan vuxen nu? Hur gick det så snabbt?

Hans fingrar rör hjärtat.

Hans kramar värmer mej. Jag blir mjuk. Det är skönt att andas, att skratta.
Hans ögon gör mej vacker. Jag rör mej som en panter.

Han är levande i mina händer. Jag vill ha hans närhet.

Jag vill mer och mer och mer.

Men han går. Varför?

Jag blir stående. Mina händer är tomma.

Jag faller och jag faller. Det river. Jag är så rädd. Jag går sönder!

Smärtan sväljer mej.

Nu minns jag. De försvann.

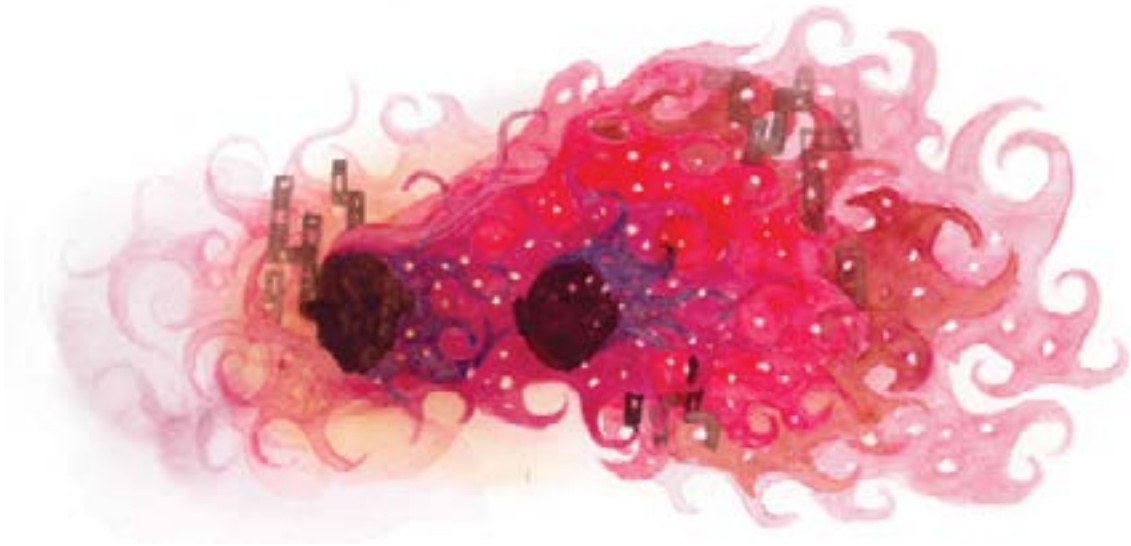
Mamma, pappa och kär-leken.

Är det mitt fel att de dog?

Misslyckades min kär-lek? Min kär-lek var inte tillräckligt stark.

Vår kär-lek fanns inte. Våra hjärtan möttes aldrig, de lekte aldrig.

Jag är ingenting att leva för. De valde att dö fast de hade mej.

Helvetes mamma och pappa, ni lämnade mej! Jag visste, varför sade ni ingenting, inte ens adjö? Varför tog ni mej inte i famnen, såg mej i ögonen och sade farväl?

Nu har jag ingen. Han valde också att gå.

Min hud, mina öron, ögon, mina muskler, allt längtar. Jag längtar efter beröring. Jag längtar att beröra.

Jag längtar att brinna.

Jag längtar att leka.

Nu är jag vuxen.

Kär-lekar. Tänk om jag aldrig mer kan leka.

Men jag vill leka! Måste jag leka med mej själv? Kan jag leka mej hel? Hur kan jag öppna mej för mej?

Jag kryper, rullar, hoppar, suckar. Jag stryker mej mot mattan, mumlar och ylar, jag andas.

Jag märker att vinden rör mej, skalbagarna dansar med mej, grässtråna kittlar mej. Havet vaggar mej, solen värmer mej.

De vackra, trygga träden ser mej. De sjunger för mej.

Hela skapelsen bär mej, manar mej vidare.

Så vågar jag börja gå, närma mej människorna. Nya lekmänniskor.

Lekmänniskor? Jag ser bara lydiga maskiner. Människorna skrämmer mej.
Hur ska jag våga göra något med dem? Hur ska jag våga gå fram?

Var gömmer vi vår lek?

Jag vill hitta ett sätt att leka med andra. Hitta kär-leken igen!

Människor finns. Jag har vänner och släktingar. Människor finns där jag arbetar, i bussen, i affären, på gatan. Kan inte kär-lek spraka till mitt framför mej?

Skämtar jag?

Leken händer inte av sig själv.

Är det jag som ska börja? Ska jag niga och be om en lek?

Tänk om någon faktiskt svarar!

Jag vill inte leva i tomheten längre.

Jag vill leva med andra som lever. Annars dras jag till den ensamma plats där min längtan efter mamma och pappa bor.

Jag vill leva i glädjens varma famn.

Att mötas är meningen med mitt liv.

Att våga mötas och leka.

Om och om igen vill jag leka! Helt plösligt står en människa där och låter sitt ljus röra vid mej. Då vill jag vara beredd.

Världen ska bli min tummelplats. Jag vill kunna leva och arbeta här utan att förvandlas till en maskin.

Jag vill gassa! Tillsammans.

Nu finns det mera tid än det fanns med mamma och pappa. Ett helt liv! Vad allt ska inte hinna ske? Vem ska jag möta?

En del möter jag inte fast vi träffas.

Aj, det kniper i magen!

Jag vet att jag klarar mej. Bara jag följer det jag vill med hela hjärtat.

Nära hjärtat och nära leken.

I den här boken vet det lilla barnet om att föräldrarna kommer att dö. Jag var 3 år och 9 månader när min mamma och min pappa dog i en bilolycka. Efter olyckan fanns det många antydningar. Bland annat har man berättat att jag vid den tiden stod på en plåtburk med en röd gitarr och sjöng om det som skulle ske. Allt jag hörde har vuxit inom mej och blivit sin egen historia. Den här historien.

Jag har inget medvetet minne av min mamma och pappa ändå har jag faktiskt levt med dem i 1381 dagar. Filosofen Wittgenstein har ett berömt uttryck som på tyska är ”Wovon man nicht sprechen kann, darüber muss man schweigen.” Meningen översatte jag en gång felaktigt till ”vad man inte kan tala om därom måste man veta.” Översättningen gav mej ord till det viktigaste i min föräldraprocess; att veta. Hur kunde jag veta att jag haft föräldrar när jag inte hade minnen av dem?

Mitt minne är fortfarande detsamma men idag vet jag. Tack vare min kropp vet jag. Tack vare mina egna barn vet jag – också jag har knådats, älskats och skyddats av en mamma och en pappa, Tack!

Tack också till alla som har hjälpt mej!

Marina

marina.kronkvist@gmail.com

text ©MARINA KRONKVIST 2007

bild ©SOFIA BILIUS 2007

HON SOM FICK VETA

har utgivits på eget förlag med stöd av Delegationen för den svenska litteraturens främjande, Svenska Kulturfonden, och Oskar Öflunds Stiftelsen. Stöd också av Ateljé Stundars.

lektör Margareta Thun

omslag Sofia Bilius

formgivning Charlie Jespergaard

tryck Ekenäs Tryckeri 2007

ISBN 978-952-92-1914-8

www.ritual-play.com

www.marinakronkvist.com

www.solbackaexperience.com

Jag som har skrivit boken heter Marina Kronkvist och är född 1970 i Kronoby, Finland. Jag är mamma till Ukko 3 år och Armas 10 månader. Jag jobbar som kroppsterapeut. Tillsammans med två kollegor driver jag ett center för holistisk vård och kultur, Gnist i Ekenäs. Jag har en examen i estetik med inriktning på kroppsmedvetenhet, dans och miljökonst. Tidigare har jag jobbat som dekorationsmålare och restaurerare. Det här är min första tryckta bok.

Foto: Rainer Frommer

Jag som har illustrerat boken heter Sofia Bilius är född 1977 i Hille, Sverige. Som 20-åring flyttade jag till Finland där jag utbildade mej på bildkonstakademin i Helsingfors. Nu för tiden bor och arbetar jag som bildkonstnär i Helsingfors och Stockholm. Jag arbetar framförallt med måleri i blandteknik, textil och teckning men har även illustrerat i olika sammanhang. Det här är min första bokillustration.

I den här boken vet det lilla barnet om att föräldrarna kommer att dö. Jag var 3 år och 9 månader när min mamma och min pappa dog i en bilolycka. Efter olyckan fanns det många antydningar. Bland annat har man berättat att jag vid den tiden stod på en plåtburk med en röd gitarr och sjöng om det som skulle ske innan det hände. Allt jag hörde har vuxit inom mej och blivit sin egen historia. Den här historien. -Marina-